

Från en annan vy...

Ibland grips jag av storhetsvansinne. Det är när jag tänker; ifall jag inte skriver detta, blir det inte känt i Sverige. Storhetsvansinne eller inte, det borde finnas fler som ger sig ut i världen.

Varför? Att pröva på att bo i ett annat land är en upplevelse som jag rekommenderar alla. Dessutom behöver Sverige mer information från omvärlden. Nu gäller – har det inte hänt i Sverige (läs Stockholm) så har det inte hänt. I verkligheten händer saker och ting sällan först i Sverige.

Hur det är att jobba som frilansare utomlands? Kontakten riktning uppdragsgivarna skiljer sig förmodligen inte nämnvärt från inhemskt arbetande, tänkte jag när jag läste artikeln om Malcolm Dixelius (i NfM nr 1/2012). Hans idéer var inte längre välkomna på hans gamla arbetsplats. Det finns alltid en tröskel mellan den fast anställda världen och frilansarna. Jobbar man utomlands gäller det att hitta uppdragsgivare som ser detta som en fördel. Sedan är det väl en fråga om att sälja in sig. Det är jag dålig på.

Som frilansare utomlands konfronteras man samtidigt med regler och traditioner i det land man bor i. I Nederländerna är man alltid hänvisad till pressansvarig. En del gör sitt bästa, men tyvärr hittar man sällan dem inom myndighetssfären. Glöm svensk öppenhet och offentlighetsprincip. Vilka kriterier som används när man anställer folk på dessa poster, har jag alltid undrat över. Som mannen som sköter informationen från en av de största tingsrätterna. Ringer man honom på mobilen kan man ta gift på att han arrogant svarar; ring mig på min fasta linje. Och vice versa. Eller; Ring mig nästa vecka!

–Då är jag på semester på Azorerna!

FOTO: ASTRID VAN DER POST

–Det finns telefon på Azorerna också!

För att kunna jobba i Nederländerna måste man vara ute där det händer saker. Det är så man tar sig förbi press talesmännen/kvinnorna. Det vimlar av mötesplatser, typ mässor, kongresser och så vidare. Och då är det inga problem att få kontakt och ta fram information. Gott om nyheter som passar i fackpress. Holländare har klart bättre utvecklade sociala färdigheter än vi. Antar att det hänger ihop med att de alltid konfronteras med varandra i detta lilla tätbefolkade land.

Jag bor i södra delen av Nederländerna, några mil från belgiska gränsen. Jag tycker om att bo i ett gränsområde. I Sverige var det Skåne nära Danmark. Det finns flera likheter i skill-

naderna mellan de båda länderna, ett slags lillebrorskomplex, matkultur, för att välja några.

Jag kan njuta av båda länderna

och arbetsmässigt ökar det bredden. Det rör sig om ungefär 20 miljoner människor som talar samma språk. Sverige är populärt, svenska författare i allmänhet och deckare i synnerhet översätts närmast rutinmässigt. På TV kan jag se Wallander och hans kollegor. Men svenskarna kan inte se de belgiska kollegerna, som kommissarie Witse, en typisk antihjälte som jag tror skulle gå hem i Sverige.

Som frilansare utomlands finns alla möjligheter. Jag tror dessutom att intresset ökar.

Ewa Wildmark
www.wildmark.nl

Ewa Wildmark är journalist, medlem i föreningen Media och jobbar som frilansare i Nederländerna. I bakgrunden ligger de gamla laxfiskebåtarna. Förr i tiden livnärde sig befolkningen i Woudrichem på att fiska lax.

Specialreportrar snart en rödlistad företeelse i marginalen?

Frilansdagen i början av maj på Poppus i Stockholm var ett uppfriskande arrangemang, men mer om det på annat håll i detta nummer av Nytt från Media. Ett av många intryck jag fick med mig ska denna krönika spinna kring. En bok, nätt i formatet men viktig i sitt innehåll kom i min väg. Det var redaktören själv, Torbjörn von Krogh, som satte boken "Specialreportern" i mina händer med uppmaningen "Läs!" En regnig och kylig försommarlördag var en perfekt dag att tillbringa i denna boks sällskap.

Fram till mitten av 1900-talet

var specialreportrar en sällsynt varelse på svenska redaktioner. Det var inte så märkligt med tanke på att tidningsredaktioner då ofta bestod av få journalister som hade att bevaka breda ämnesområden. Sedan skedde en expansion och en stor del av nytillskottet av reportrar under andra halvan av 1990-talet kunde muta in mer eller mindre smala områden att bevaka – vilket kunde handla om geografisk karaktär eller specialkunskaper inom kommunal politik, rymden, vetenskap etcetera.

Utän att ha analyserat Föreningen Medias medlemskår utgår jag från att betydligt fler av våra skrivande kamrater skulle kalla sig specialreporter snarare än allmänreporter. För det hör till själva konkurrenskraften – ska du lyckas försörja dig som frilans så måste du ha något som sticker ut och som är attraktivt för uppdragsgivare – och vad smäller då högre än specifika insikter, kontakter, kunskaper om områden där allmänreportrar är chanslösa?

Men om specialreportrar efterfrågades särskilt mycket när medierna expanderade så var det inte oväntat att specialreportern låg illa till när medieägarna började strama åt och krympa sina kostymer. I ett avseende ett tillbakatågande mot tillståndet ett halvsekel bakåt i tiden – på små redaktioner kommer allmänreportern tillbaka.

Tillbakatåget går inte tillbaka till blytiden utan krympande redaktioner kombineras med nya tekniska lösningar och krav.

Skeendet och mycket därtill avspeglas förtjänstfullt i "Specialreportern". Bland annat presenteras en kart-

"Specialreportern – framväxt, funktion, framtid". Redaktör Torbjörn von Krogh. Utgiven av sim(o) mediastudier.se, Stiftelsen Institutet för mediastudier, www.mediastudier.se

FOTO: STEN ERIK JENSEN

läggning/beräkning av antalet special- och allmänreportrar på tolv redaktioner åren 1990 och 2010. Det handlar om fyra storstadstidningar, fem lokal/regionaltidningar och tre etermedier.

Totalt sett minskade antalet reportrar på dessa reaktioner med 11 procent under 20-årsperioden. Eftersom antalet specialreportrar minskade med 15 procent minskade de senares andel av den totala reporterskaran.

Mönstret ser dock mycket olika ut. På storstadstidningarna har både allmän- och specialreportrar minskat dramatiskt – med 37 procent respektive 35 procent. Både övriga tidningar och etermedierna har ökat antalet reportrar men inte tillräckligt för att väga upp tappet på storstadstidningarna.

Det finns också skillnader mellan olika slags specialreportrar. Störst minskning har skett för dem som bevakar kultur och nöje medan antalet specialreportrar som bevakar samhälle och politik har ökat något.

Utifrån ett demokratiperspektiv är det senare trots allt trösterikt att rapportering från politiken anses mer värdefull att slå vakt än om underhållning.

Ett argument som talat starkt för behovet av specialreportrar knutna till redaktionerna är att deras kunskap och kritiska öga blir allt viktigare i takt med att PR-konsulter och kommunikationsavdelningar allt proffsigare för ut företags, partiers och andra organisationers syn – budskap som alltför ofta går rakt in utan tillräcklig källkritisk granskning. Specialreporterens roll som grindvakt borde öka och inte minska.

Det är för tidigt att rödlista specialreportern. Men det finns all anledning att offensivt försvara specialreporterens oumbärliga position på varje redaktion med höga journalistiska ambitioner.

Sten Erik Jensen

FOTO: ANTON JENSEN

Matnyttig information för företagare

Med verksam.se vill Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket förenkla den administrativa vardagen för oss egenföretagare. Sedan 2009 finns många matnyttigheter från de tre myndigheter samlade på ett ställe.

Tanken är att du, oavsett om du är eller vill bli egenföretagare, enklare ska kunna hitta information från de tre myndigheterna.

Här finner du tips om hur du svarar på upphandlingar, räknar ut vad du måste fakturera i timmen för att kunna ta ut en viss lön, vad du kan göra om du vill att ditt företag ska växa eller om du är på väg att runda av ditt företagande och mycket annat. I verksam.se:s Ordlista kan du hitta förklaringen på många termer som berör företagandet.

Under Starta hittar även du som redan är verksam information som kan vara användbar, till exempel tips om stipendier, marknadsföring, branschguider med mera.

Verksamts sajt är indelad i fem delar – Fundera, Starta, Driva, Utveckla och Avveckla och under respektive del finns mycket matnyttig information.

Det kan vara en god idé att surfa runt lite på verksam.se – troligen hittar du något du kan ha direkt nytta av.

Du kan också logga in på Mina sidor med din legitimation. Där

kan du ändra dina uppgifter hos Bolagsverket och Skattemyndigheten.

Läs mer på www.verksam.se.

Du kan också kontakta Verksamts kundtjänst hos Bolagsverket, telefon 0771-190 300. **GO**

POPPIUSDAGEN

Föreningen Media fanns på plats när Poppius journalistskola och PP Pension för andra året i följd anordnade Frilansdagen i maj 2012.

Syftet med Frilansdagen är att lyfta fram frilansarnas situation och arbetsmarknad. Dagen består av föreläsningar, möjligheter till nätverkande och kontakt med utställare från branschen.

Föreningens ordförande Sten Erik Jensen och styrelseledamoten Håkan Söderberg bevakade Föreningen Medias monter.

–Många, för att inte säga de flesta, frilansare är egna företagare. Det märktes också att det fanns en hel del intresse för vår förening och Frilansdagen kan vara ett bra sätt för oss att nå ut till rätt målgrupp, säger Håkan Söderberg.

Huvudpunkten för dagen var utdelandet av frilanspriset. Priset går till en "frilansare som utfört betydande journalistiska insatser".

Denna gång gick det till de två fångslade frilansarna Martin Schibby och Johan Persson.

Prissumman var varsitt dagsarvode enligt svenska journalistförbundets rekommendation, 7 112 kronor.

Besökarna kunde också under dagen lyssna till tv-profilen Anna Lindmarker som berättade om sin tid som frilansare och frilansjournalisten Josefin Olevik som gav råd om hur man säljer in sig.

Vd i Nordiska tidningskompaniet Håkan Lövström och Skolvärldens chefredaktör Jane af Sandeberg gav lite tips om vad de tänker på när frilansare vill sälja in jobb. **HS**

UTBILDNINGS- OCH EVENEMANGSTIPS

Här följer några tips på intressanta gratis (eller mycket billiga) evenemang.

Kommerskollegium bjuder på gratiskurs den 14 juni

Det blir en halvdag om Sveriges utrikeshandel, EU:s frihandelsavtalsförhandlingar och Rysslands WTO-medlemskap. Dessutom källor och fallgropar. Kl 9.15–13.00 inklusive en lätt lunch.

Sista anmälningssdag den 12 juni, tel 08-690 48 66 eller ingrid.lindeberg@kommers.se (se även www.kommers.se/press)

Umeå novellpris 2013

Vill du få dina skönlitterära mödor i tryck? Delta i Umeå novellpris 2013 så har du chansen. Umeå ger ut en bok med vinnande bidrag. Prissumman är hela 100 000 kronor.

Sista anmälningssdagen är 1 oktober 2012. Läs detaljerna på www.umea2014.se/novellpris

Christina Zaar

Nästa nummer av Nytt från Media kommer i din mail runt den 28 augusti

Vill du bidra med en artikel till Nytt från Media, eller har en artikelidé? Vänligen hör av dig till Gunnel Olausson, gunnel.olausson@foreningen-media.se eller någon i styrelsen.

Föreningen Media vill tacka Gösta Elmquist som vid minglet hos Café Agueli den 9:e maj berättade hur det ser ut i Fukushima året efter kärnkraftsolyckan som drabbade Japan efter tsunamin.

Det var intressant att få höra

Gösta berätta om sin reporterresa till Japan och få ta del av hans berättelse och upplevelser i områden där

geigermätarna sprakar otäckt mycket och visar värden som minst sagt kan göra vem som helst orolig för lång tid framöver.

TEXT OCH FOTO: PATRIC LINDÉN

Styrelsen planerar nya sammankomster till hösten – håll koll på hemsidan och i mailen!

Nytt från Media

Redaktör: Gunnel Olausson
gunnel.olausson@foreningenmedia.se

Styrelsen

Sten Erik Jensen, ordförande
070-378 96 92
stenerik.jensen@foreningenmedia.se

Elisabeth Sedig, kassör
070-772 26 82
elisabeth.sedig@foreningenmedia.se

Erika Augustinsson
070-536 09 90
erika.augustinsson@foreningenmedia.se

Anki Bengtsson
033-26 06 88
anki.bengtsson@foreningenmedia.se

Kaeth Gardestedt
040-26 95 45
kaeth.gardestedt@foreningenmedia.se

Patric Lindén
073-772 04 71
patric.linden@foreningenmedia.se

Håkan Söderberg
070-548 90 87
hakan.soderberg@foreningenmedia.se

Christina Zaar, sekreterare
076 106 56
christina.zaar@foreningenmedia.se

Kansli

Föreningen Media, c/o Kansliet,
Enhagsslingan 6, 187 40 Täby
08-501 26 800
kontakt@foreningenmedia.se
postgiro 83 177 40-2

Webbplats

www.foreningenmedia.se

Medias rådgivare

ekonomi@foreningenmedia.se
datasupport@foreningenmedia.se
juridik@foreningenmedia.se
forsakring@foreningenmedia.se
ergonomi@foreningenmedia.se